

Kela|Fpa[®]

Yleinen asumistuki ja
toimeentulotuki

Hallitusohjelmaneuvoittelut 8.5.2023

Yleistä

- Kela toivoo, että mahdolliset asumisen tukikokonaisuuksia tai muita tukijärjestelmiä koskevat uudistukset **kirjataan** hallitusohjelmaan **ylätasolle**, jotta **toteutusvaihtoehdot** sekä **muutosten vaikutukset pystytään huolella arvioimaan** lainsäädäntöprosessin kuluessa. Muutokset voidaan myös toteuttaa ja toimeenpanna usealla eri tavalla, minkä vuoksi hallitusohjelmassa ei kannata kiinnittyä vain yhteen ratkaisuun.
- Toimeentulotuen tarpeen kasvattamista on syytä välttää, joten yleinen leikkaus yleisen asumistuen tasoon ei ole kannatettava. Noin neljännes yleisen asumistuen saajista saa perustoimeentulotukea, joten yleisestä asumistuesta säästetyt kustannukset eivät kuitenkaan kasvata toimeentulotuen kustannuksia täysimääräisesti.
- Tehtiin ratkaisuja mitä tahansa, olisi tärkeää huomioida muuttunut ympäristö ja yhteiskunta sekä suunnitella tulevaisuuteen tähtääviä uusia ratkaisuja. Palaaminen aiempiin malleihin ei välttämättä ole kestävä ratkaisu, vaikka muutokset säästöjä toisivatkin.

Yleistä

- Ehdotuksiin sisältyy runsaasti erilaisia asuntopoliittisia ja muita näkökulmia, joihin muutokset voivat aiheuttaa ennakoimattomia ja odottamattomia heijastusvaikutuksia. Ehdotusten työllisyyden kannustimiin heijastuvat käyttäytymisvaikutukset eivät ole suoraviivaisesti todennettavissa. Yleiseen asumistukeen kohdentuvia muutoksia tuleekin tarkastella kokonaisuutena yhdessä asumiseen liittyvien muiden teemojen (mm. vuokra-asuntojen saatavuus, sijainnit, vuokrien hinnat, työssäkäyntialueet jne.) kanssa eikä kohdentaa yksittäisiä leikkauksia pelkästään tukijärjestelmään. Lisäksi toimeentulotukeen kohdistuvat heijastinvaikutukset on tärkeä huomioida muutoksista päätettäessä.
 - Muistiossa esitetyt kustannusvaikutukset ovat suuntaa-antavia. Esitetyt arviot eivät sisällä mahdollisesta muutoksesta seuraavia käyttäytymisvaikutuksia.
- 3 Käyttäytymisvaikutukset voivat olla reformista riippuen varsin mittavia ja ennakoita vaikeasti arvioitavia.

Erilaisia vaihtoehtoja yleisen asumistuen säästökohteista

- **Yleisen asumistuen suojaosan poistaminen**
 - Ansiotulovähennyksen poisto tai leikkaaminen heikentäisi työnteon kannustimia, mutta tuen tason leikkaus ei kohdistuisi kaikkien pienituloisimpiin.
 - **Arvio suojaosan (300 euroa) poiston vaikutuksista – säästö (miljoonaa euroa):**

		2024	2025	2026	2027
Yleinen asumistuki	Poistetaan 300 euron suojaosa	-65	-132	-133	-135
		2024	2025	2026	2027
	vaikutus toimeentulotukeen	5	9	9	9

Erilaisia vaihtoehtoja yleisen asumistuen säästökohteista

- **Opiskelijat ja asumisen tuet / asumislisän palauttaminen**
 - Opiskelijoiden siirtäminen asumislisän piiriin ei olisi yhdenvertaista eri elämäntilanteessa olevien nuorten kesken. Lisäksi kaksi eri asumistukea hankaloittaisi nuoren toimeentuloa elämäntilanteiden muuttuessa.
 - Palaaminen takaisin asumislisään lisäisi opiskelijoiden toimeentulotuen tarvetta. Tätä ei olla vielä arvioitu.
 - Opiskelijoiden asumislisään palaamisen vaihtoehtona on nuorille erillinen asumistuki, joka voisi olla tasoltaan nykyistä matalampi ja yksilökohtainen.

		2024	2025	2026	2027
Yleinen asumistuki	Poistetaan opiskelijat yleisen asumistuen piiristä ja palautetaan opiskelijoiden asumislisä	-220	-227	-248	-254

Erilaisia vaihtoehtoja yleisen asumistuen säästökohteista

- **Eläkkeensaajan asumistuen yhdistäminen yleiseen asumistukeen**

Eläkkeensaajan asumistuki	Yhtenäistetään tasot yleisen asumistuen kanssa TAI Yhdistetään eläkkeensaajien asumistuki yleiseen asumistukeen	-190	-193	-195	-197
---------------------------	---	------	------	------	------

Erilaisia vaihtoehtoja yleisen asumistuen säästökohteista

- Muutokset kuntaryhmiin**

- Yleisen asumistuen on haluttu ottavan huomioon asumismenojen alueellista vaihtelua. Muistiossa esitetty tekninen ja suoraviivainen leikkaus poistaisi em. Alueellisen vaihtelun huomioimisen elementin käytännössä lähes kokonaan.

		2024	2025	2026	2027
Yleinen asumistuki	Poistetaan kuntaryhmät ja yhtenäistetään ne kuntaryhmän III tasolle	-60	-122	-123	-125

		2024	2025	2026	2027
7	vaikutus toimeentulotukeen	5	9	9	9

Erilaisia vaihtoehtoja yleisen asumistuen säästökohteista

- Suojaosan poisto, opiskelijoiden asumislisän palauttaminen sekä kuntaryhmien yhtenäistäminen

		2024	2025	2026	2027
Yleinen asumistuki	Palautetaan opiskelijoiden asumislisä, kuntaryhmät ja poistetaan suojaosa yhtenäistetään	-305	-396	-420	-428
		2024	2025	2026	2027
	vaikutukset toimeentulotukeen	6	12	12	12

Erilaisia vaihtoehtoja yleisen asumistuen säästökohteista

- Muutokset yleisen asumistuen enimmäisasumismenoihin**

Yleinen asumistuki	Leikataan enimmäisasumismenoja 19 % nykytasosta	-290
	vaikutukset toimeentulotukeen	90 (tästä 10 milj. euroa uusien saajien osuus)

- Muutokset yleisen asumistuen tukiprosenttia**

Yleinen asumistuki	Muutetaan asumisen tukemista 80%sta 70%iin	-187
	vaikutukset toimeentulotukeen	60 (tästä 4 milj. euroa uusien saajien osuus)

Erilaisia vaihtoehtoja toimeentulotuen säästökohteista

- Toimeentulotuen asumisen kustannusten omavastuu**

		2024	2025	2026	2027
Toimeentulotuki	Asumismenoihin 10% omavastuuosuus (-80Me) ja tasokorotus 10 euroa (+20Me) yksin asuvan perusosaan [Ehdotus on kustannusneutraali, jos tasokorotus olisi 40e]	-60	-60	-60	-60

- Toimeentulotuen indeksijarrutus**

		2024	2025	2026	2027
Toimeentulotuki	Toimeentulotuen indeksikorotukset jäädytetään	-4	-9	-13	-18

A woman is shown in profile, looking down at a smartphone. She is wearing a bright blue knit beanie and a thick, shaggy shawl with a brown and white diamond or checkerboard pattern. She has a green earring and a nose ring. Her fingernails are painted blue. The background is a white tiled wall with a circular mirror reflecting part of the scene.

Kela|Fpa[®]

Kiitos!